

སེམས་ཅན་གྱི་སྒྲོན་པ། – Animals

མང་།	མིང་ཚིག་	དཔེར་ན།
A1	སེམས་ཅན་ animal	སེམས་ཅན་དེ་ཚོ་མི་ལས་ཞི་དྲགས་ཀྱིས་རྗེ་རྒྱ་གྱུ་རེད། Animals have a keener sense of smell than humans do.
A2	དུད་འགྲོ་ animal (in literary Tibetan)	དུད་འགྲོའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ནི་མིའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལས་ཆེ་བ་ཡོད་རེད། The suffering of animals is greater than the suffering of humans.
A3	གཅན་གཟན་ཁང་ zoo (syn: སྐྱུན་གཟིགས་ཁང་)	གཅན་གཟན་ཁང་གི་སེམས་ཅན་ལས་ཤིང་ནགས་ལ་ཡོད་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ཚོ་ཐེད་དེ་སྤང་བ་སྦྱིད་ཀྱི་རེད། The animals in the forests are entirely happier / more carefree than zoo animals.
A4	བྱི་ dog	བྱི་ཁ་ཤས་མི་ལས་ཡག་གི་རེད། Some dogs are better than people.
A5	ཞི་མི་ cat	བྱི་ལས་ཞི་མི་ཞི་དྲགས་ཀྱི་ཉར་བདེ་གྱི་རེད། Cats are much easier to keep than dogs.
A6	ཚི་ཚི་ mouse, rat	ལྷས་མོ་གཅིག་གི་ནང་ལ་ཞི་མི་ལས་ཚི་ཚི་སྦྱང་བ་འདུག There is a show / movie in which the mouse is cleverer than the cat.
A7	སེང་གེ་ lion	སེང་གེ་ནི་སེམས་ཅན་ཚང་མའི་ནང་ནས་དབང་ཆེ་ཤོས་རེད། From among all animals the lion is the most powerful.

A8	གཟིག leopard	རྒྱ་རམ་ས་ལའི་ཤིང་ནགས་ནང་ལ་སྟག་ལས་གཟིག་ཏུ་ཅང་གིས་མང་ བ་ཡོད་རེད། In the forests of Dharamshala there are many more leopards than there are tigers.
A9	སྤང་ཆེན་ elephant	སྤང་ཆེན་ལས་གཟུགས་སྟོབས་ཆེ་བ་གཅན་གཟན་ནང་ལ་ཡོད་མ་རེད། In the animal kingdom (within wild animals) there is none stronger than the elephant.
B1	རྩ་མོང་ camel	བྱས་ཐང་སྤང་ལ་ཏུ་ལས་རྩ་མོང་ཡག་ག་འགྲོ་བྱུང་གི་རེད། In the desert camels are able to get around better than horses.
B2	དོམ་ bear	སྤྲུ་ལས་དོམ་ལྔ་ལ་ཤས་ཀྱིས་ཆེ་བ་དང་ཞིད་སྤང་ཆ་བ་ཡོད་རེད། Bears are several times larger and more frightening than monkeys.
B3	སྟག་ tiger	སྟག་ནི་ལོ་ཏྲགས་བརྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སེམས་ཅན་རྩིས་ཤོས་དེ་ རེད། Among the twelve astrological animals, it is the tiger which is the grandest / most impressive.
B4	ཤ་བྲ་སྟེ་རིང་ giraffe	མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ལ་ཤ་བྲ་སྟེ་རིང་ལས་གཟིག་ཉར་མཁན་ལྔ་ གཉིས་ཀྱིས་མང་བ་ཡོད་རེད། There are two times more people (in human society) who keep leopards than people who keep giraffes.
B6	སྤྲུ་ monkey	སེམས་ཅན་ཚང་མའི་ནང་ནས་སྤྲུ་ནི་ཤིང་སྤྲོད་ལ་འཛོག་མཁས་ཤོས་ དེ་རེད། Among all animals, it is the monkey that is most skilled at climbing trees.

B7	འབྲུག་ dragon	རི་མོའི་ནང་ནས་འབྲུག་གི་རི་མོ་འདི་རྩོག་དྲ་ཆ་ཤོས་མཐོང་གི་འདུག། Amongst the drawings I think this drawing of a dragon is the most complicated.
B8	སྦྲུལ་ snake	བྱིས་སོ་བརྒྱབ་པ་ལས་དུག་སྦྲུལ་གྱིས་སོ་བརྒྱབ་ན་སློག་ལ་ཉེན་ཁ་ཆེ་བ་ ཡོད་རེད། It is more life threatening to get bitten by a poisonous snake than by a dog.
C1	ཕ་ fox	བྱི་ལས་ཕ་མོ་ཞི་དྲགས་གྱིས་ཇི་ལྟོ་བ་ཡོད་ས་རེད། It seems that foxes have a keener sense of smell than dogs.
C2	སྦྱང་བྱི་ wolf, wolf-dog, jackal (also spelled: སྦྱང་གི་)	བྱི་དང་སྦྱང་གི་བྱས་ན་སྦྱ་མཐོགས་གྱི་རེད། Between the dog and the wolf – which one is faster?
C3	སྦྱང་ནག་ fly	ཟ་ཁང་ཁ་ཤས་ནང་ལ་མི་ལས་སྦྱང་ནག་མང་བ་ཡོད་རེད། There are more flies than people inside some restaurants.
C4	སྦྱང་ལྗང་བྱ་ bee	སྦྱང་ལྗང་བྱ་དེ་ཆོ་འཛང་ཀ་ཆ་པོ་བྱས་ནས་སྦྱང་གྱི་འདུག། Those bees are staying in a thick swarm.
C4	དུག་སྦྱང་ mosquito	ས་གྲང་ས་ལས་ས་ཆ་ས་ལ་དུག་སྦྱང་མང་བ་ཡོད་རེད། There are more mosquitos in hot areas than in cold areas.
C5	སྦྱང་རྩི་ honey	སྦྱང་རྩི་མངར་ཤོས་མ་རེད་པས་སྦྱང་རྩི་ལས་མངར་བ་ག་རེ་ཡོད་རེད། Isn't honey the sweetest? What is sweeter than

		honey?
C6	སྒྲིམ་ spider	འབྲུ་སྒྲིམ་ཐག་གི་ཆང་ཁ་ཤས་འབྲུ་གཞན་དག་གི་ཆང་ལས་ཞེ་དྲགས་ ཀྱིས་སྦྱང་རྩི་བ་ཡོད་རེད། Some spider webs (nests) are nicer looking than other bug nests.
C7	གྲོག་མ་ ant	གྲོག་མའི་ཆང་ལ་གྲོག་མ་ཆེག་སྟོང་ལས་མང་བ་ཡོད་ས་རེད། I think that there are more than 1000 ants in the anthill.
C8	སྐལ་བ་ frog	ཆར་དུས་སྐབས་ལ་བྱིའུ་ལས་སྐལ་བ་དེ་ཆོ་ཞེ་དྲགས་ཀྱིས་སྐད་ཆ་བ་ འདུག During the monsoon the frogs are much noisier than the birds.
C9	རུས་སྐལ་ turtle, tortoise	ཁོང་གིས་རུས་སྐལ་ལས་དལ་བ་ཕྱིན་ན་བོད་ལ་ག་དུས་སླེབས་ཀྱི་རེད་ ཟེར་གྱི་འདུག He is saying that if (we) travel at a more relaxed pace than a turtle, when will (we) ever arrive in Tibet?
D1	གཡག་ yak	བོད་ཀྱི་སྒོ་ཕྱགས་ནང་ནས་གཡག་ནི་སྤྱི་རིང་ཤོས་ཀྱི་སྒོ་ཕྱགས་ཤིག་ རེད། Among Tibetan livestock, the yak is one with the longest hair.
D2	འབྲི་ female yak	བ་ཕྱགས་དང་མ་ཉི་ཡི་འོ་མ་ལས་འབྲིའི་འོ་མ་བཅུད་ཆེ་བ་ཡོད་རེད། Dri milk is more nutritious than cow and buffalo milk.

D3	ཕག་པ་ pig	ཁ་ལག་ཏྱ་ཅང་མང་པོ་བཟས་ན་ཕག་པ་ལས་རྒྱགས་ཀ་ཆགས་གྱི་རེད། If you eat excessively, you will become more corpulent than a pig.
D4	རྟ་ horse	བོང་བྱ་ལས་རྟ་ཞི་དྲགས་གྱིས་མགྱོགས་པ་དང་སྤྱང་གི་རེད། Horses are much faster and cleverer than donkeys.
D5	རི་བོང་ rabbit	རི་དྲགས་ཚང་མའི་ནང་ནས་རི་བོང་ཉམ་ཚུང་ཤོས་དང་སྤྱང་བ་འགོ་ ཤོས་མཐོང་གི་འདུག From among herbivorous wild animals, I find the rabbit the gentlest / meekest and most attractive of them all.
D6	ལྷག་ sheep	ལྷག་ནི་མི་ལ་ཕན་ཐོགས་ཤོས་གྱི་སེམས་ཅན་ཉམ་ཚུང་ཞིག་རེད། Sheep are one of the meekest, most beneficial animals for people.
D7	བ་ཕྱགས་ cow (also spelled: བ་ ཕྱག)	བ་ཕྱགས་ལ་རུ་ཙོག་གཉིས་ལས་མང་བ་ཡོད་གྱི་མ་རེད། Cows do not have more than two horns.
D8	བ་སྤང་ ox	དེང་སང་མོ་ཊའི་ལམ་ཀའི་སྤང་ལ་བྱི་ལས་བ་སྤང་བདག་པོ་མེད་པ་ མང་བ་འདུག There are more ownerless oxen than dogs on the roads these days.
D9	མ་ཉི་ water buffalo	མ་ཉི་ནི་བ་ཕྱགས་ལས་སྟོབས་ཆེ་བ་དང་འོ་མ་མང་བ་སྟོན་མཁན་གྱི་ སྟོ་ཕྱགས་ཤིག་རེད། Water buffalos are livestock that are stronger and give more milk than cows.

E1	བོང་བྱ་ donkey, ass	བྱ་རང་བོང་བྱ་ཉོས་ན་རྟ་ལས་གོང་ཁེ་བ་དང་ཕན་ཐོགས་ཆེ་གི་རེད། It is less expensive and more beneficial if you purchase a donkey rather than a horse.
E2	ངང་པ་ goose	ས་ཆ་ཁ་ཤས་ལ་མི་དེ་ཆོ་བྱ་དེ་ལས་ངང་པ་གསོ་ཡག་དགའ་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད་རེད། In some places people like to feed / keep geese more than those birds.
E3	བྱ་ bird (syn: བྱ་བྱེད་)	བོད་པ་ཆོ་བྱེད་ཆེ་ཐར་གཏོང་ཡག་ལ་དགའ་བོ་ཡོད་རེད། Tibetans love to free birds that would be killed.
E4	ནེ་ཙྰ་ parrot	ནེ་ཙྰ་ནེ་བྱ་གཞན་དག་ལས་ཞི་དྲགས་ཀྱིས་ཁ་བདེ་བ་ཡོད་རེད་ཟེར་གྱི་འདུག། It is said that the parrot is more talkative than other birds.
E5	ཁྱ་སྲིན་ crocodile	ཁྱ་སྲིན་གྱི་སྟོ་གཅན་གཟན་གཞན་དག་གི་སྟོ་ལས་ཞིང་སྤང་ཚ་བ་ཡོད་རེད། The teeth of the crocodile are more frightening than the teeth of other beasts of prey.
E6	བྱ་མྱོད་ vulture	བྱ་མྱོད་གྱི་མཚུ་རྟོ་དང་ཐུར་མོ་ཁབ་ལས་རྩོ་བ་ཡོད་རེད། A vulture's beak and talons are sharper than a needle.
E7	འཁྱུ་པ་ owl	མི་ཁ་ཤས་འཁྱུ་པ་ནང་བཞིན་ཉིན་མོ་ལས་མཚན་མོ་ལས་ཀ་མང་བ་བྱེད་གྱི་ཡོད་རེད། Some people, just like owls, work more at night than they do during the day.

E8	གཤོག་པ་ wings	བྱའི་གཤོག་པ་ལས་གནམ་བྱའི་གཤོག་པ་ལྷ་བ་ཞེ་དྲགས་ཀྱིས་ཆེ་གི་ རེད། The wings of an airplane are many times larger than the wings of a bird.
E9	སྐྱ་ hair, body hair, fur	ལྷག་གི་བལ་ལས་རི་བོང་གི་སྐྱ་ཐེད་དེ་གོང་ཆེ་བ་བྱེད་གི་ཡོད་རེད། Rabbit hair (angora) is more costly than sheep wool.
F1	བྱ་སྐྱ་ feather / down	སློན་བལ་གྱི་སྟོད་གོས་ལས་བྱ་སྐྱའི་སྟོད་གོས་ཞེ་དྲགས་ཀྱིས་ཡང་བ་ དང་རྩོ་བ་དང་གོང་ཡང་ཆེ་བ་རེད། Down jackets (upper garments) are much lighter, warmer as well as costlier than cotton jackets (upper garments).
F2	དཀར་ཟས་ dairy products / vegetarian food	དེང་སང་བོད་པའི་གཞོན་སྐྱེས་ནང་ལ་དམར་ཟས་ལས་དཀར་ཟས་ལ་ དགའ་མཁན་མང་བ་འདུག These days more Tibetan young people prefer vegetarian food over non-veg food.
F3	དམར་ཟས་ meat, non-veg food	གནམ་གཤིས་གང་ས་ལ་དཀར་ཟས་ལས་དམར་ཟས་ཡག་གི་ཡོད་རེད། Non-veg food is better than veg food in cold climates / regions.
F4	ཐོབ་ཐང་ right, status, position, share	སེམས་ཅན་གྱི་སློག་གཅོད་པ་ལས་སློག་བསྐྱབས་ན་ཡག་གི་རེད་གང་ ཡིན་ཟེར་ན་ང་ཚོ་ཚང་མ་སོ་སོར་འཚོ་ཡག་གི་ཐོབ་ཐང་གཅིག་པ་ ཡོད་རེད། Rather than killing animals it is better to save their lives because each and every one of us have the same right to life / live.

ཨང་།	བྱ་ཚིག་།	དཔེ་རྒྱུ།
A1	སོ་རྒྱག་པ་ to bite (ཐ་དད་པ་)	དུག་སྦྱུལ་གྱིས་སོ་བརྒྱབས་ན་ཉེན་ཁ་ཆེ་ཤོས་རེད། It is most serious if one is bitten by a poisonous snake.
A2	བཀག་པ་ to tie up, to stop, to block (ཐ་དད་པ་)	ལམ་ཀ་བཀག་ན་ཡག་ཤོས་རེད་གང་ཡིན་ཟེར་ན་བྱི་གང་བྱུང་མང་ བྱུང་ཡོང་གི་མ་རེད། It is best if the road is blocked because then random / stray dogs will not come.
A3	གསོ་བ་ to keep, to raise, to feed, to bring up, to nurture (ཐ་དད་པ་)	གྲོང་གསེབ་པ་ཚོས་འོ་མའི་ཆེད་དུ་བ་ལྷགས་དང་མ་ཉེ་མང་པོ་གསོ་གི་ ཡོད་རེད། The villagers keep / raise cows and water buffaloes for (their) milk.
A4	ཉར་བ་ to keep, to hold on to, to take care of, to look after (ཐ་དད་པ་)	མི་གཞན་དག་གི་བྱི་དང་ཁྱི་ཉར་ཡག་དེ་དཀའ་ལས་ཁག་ཤོས་རེད། It is most difficult / hardest to look after another person's dog or cat.
A5	ཞེད་པ་ to be afraid of, to fear (ཐ་མི་དད་པ་)	ང་རྩ་རམ་ས་ལའི་སྤྲེལ་དེ་ཚོ་ལ་དཔེ་ཞེད་གྱི་འདུག། I am quite afraid of the Dharamshala monkeys.
A6	སྤྲུང་སྦྱོབ་བྱེད་པ་ to protect, to guard, to defend (ཐ་དད་པ་)	ལྷག་རྩེའི་བྱིས་ར་ལྷག་དེ་ཚོར་སྤྲུང་སྦྱོབ་ཡག་པོ་བྱེད་གྱི་འདུག། Shepard dogs do well at protecting goats and sheep.

A7	གསོད་པ་ to kill, to slaughter, to switch off (ཐ་དད་པ་)	གཤན་པ་དེས་ཉིན་མ་རྟག་པར་གཤན་རའི་ནང་ལ་སེམས་ཅན་མང་ པོ་གསོད་གྱི་ཡོད་པ་འདྲ། The butcher probably slaughters many animals every day in the slaughter house.
A8	སློག་གཅོད་པ་ to take life (ཐ་དད་པ་)	སེམས་ཅན་གྱི་སློག་བཅད་ན་སོ་སོའི་ཆོ་ཐུང་དུ་འགོ་གི་རེད། Taking the lives of animals will shorten one's own lifespan.
A9	མཆོངས་པ་ to jump, to plunge (ཐ་ མི་དད་པ་)	སྤུ་གུ་དེ་སྤྱེུ་ནང་བཞིན་མཆོང་ཐུབ་གྱི་འདུག That child can jump like a monkey.
A10	ཤ་སྤང་བ་ to give up meat (ཐ་དད་ པ་)	བྱིད་རང་མི་ཆོ་ནང་ལ་ཤ་སྤང་ཐུབ་ན་ཡག་ཤོས་རེད། It is best if you can give up meat in your lifetime.
A11	ཆོ་ཐར་གཏོང་བ་ to free animals who are condemned to death (ཐ་དད་པ་)	བོད་མི་ཆོས་སེམས་ཅན་གསོད་པ་ལས་ཆོ་ཐར་གཏོང་ཡག་དགའ་བ་ བྱེད་གྱི་རེད། Tibetans delight in freeing animals that are condemned to death / would be killed.
ཡང་།	རྒྱ་ཆོག་དང་བྱ་བའི་རྒྱ་ཆོག Adjectives and Adverbs	དཔེར་ན།
A1	ཆོན་ཁ་ colorful, variegated, bright	ཆོན་ཁ་མེད་པའི་རི་མོ་ལས་ཆོན་ཁ་ཡོད་པའི་རི་མོ་སྟོང་རྗེ་བ་འདུག Drawings with many colors are nicer to look at / more attractive than drawings without colors.
A2	སྤྲུང་པོ་ smart, clever (syn: རིག་པ་སྤྲུང་པོ་)	གྲོང་གསེབ་གྱི་མི་ལས་རྒྱལ་སའི་མི་དེ་ཆོ་ཞེ་བོ་ཅིག་གིས་སྤྲུང་བ་ཡོད་ རེད། Metropolitans are so much more clever than country

		folk.
A3	ཡ་མཚོག་སངས་པོ་ sharp (of ear faculties)	མི་ཕྲན་ཁོག་ལས་ཕྱ་གྱ་ཚུང་ཚུང་དེ་ཚོ་ཡ་མཚོག་སངས་བ་ཡོད་འགོའོ། Young children are likely to have a sharper sense of hearing than old folks.
A4	ཇི་ཚོན་པོ་ keen sense of smell	དོམ་ནི་མི་ལས་ཞི་དྲགས་ཀྱིས་ཇི་ཚོན་གྱི་རེད། Bears have a much keener sense of smell than humans do.
A5	ཞིད་སྤང་ཚ་པོ་ scary, terrifying	བྱིད་རང་ང་ཚོའི་དགེ་ལགས་ལས་ཞིད་སྤང་ཚ་བ་འདུག You are scarier than our teacher.
A6	ཇིག་པོ་ impressive, handsome, good- looking	འདམ་སང་ལས་གངས་སང་ཟེད་དེ་ཇིག་ག་མཐོང་གི་འདུག In my opinion, the snow lion is entirely more impressive than the forest lion.
A7	ཤྱགས་ཆེན་པོ་ strong	སྐད་ཤྱགས་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་ན་མི་ཚང་མས་གོ་ཐུབ་གྱི་རེད། If (you) speak loudly, then everyone will be able to hear (you).
A8	གཟུགས་པོ་རིང་པོ་ tall, long	བྱིད་རང་ཤ་བྲ་སྐྱེད་རིང་ལས་ཀྱང་གཟུགས་པོ་རིང་བ་འདུག You are even taller than a giraffe!
A9	པན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ beneficial	ང་རང་ལ་རྒྱ་སྤྱན་ལས་བོད་སྤྱན་པན་ཐོགས་ཆེ་བ་འདུག For myself, Tibetan traditional medicine is more beneficial than allopathic medicine.
B1	སློ་ཁོག་ཆེན་པོ་ brave, courageous	སྟག་ནི་སེམས་ཅན་གཞན་དག་ལས་སློ་ཁོག་ཆེ་བ་ཡོད་ས་རེད། It seems that the tiger is braver than other animals.
B2	སློས་འཁེལ་པོ་ reliable	རྟ་ནི་མིས་སློས་འཁེལ་སའི་སེམས་ཅན་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། The horse is a great reliable animal for people.

B3	བརྩོན་འགྲུས་ཆེན་པོ་ diligent	བརྩོན་འགྲུས་ཆེན་པོ་བྱས་ན་དགེ་ལགས་ལས་བྱིད་རང་མཁས་བ་ ཆགས་གྱི་རེད། You will become more knowledgeable than your teacher if you are diligent.
B4	ལྗིད་གོག་ཆ་པོ་ heavy	ངའི་ལྷགས་སྒྲིམ་ལས་བྱིད་རང་གི་ཤིང་སྒྲིམ་དེ་ཉ་ཅང་གིས་ལྗིད་གོག་ ཆ་བ་འདྲག Your wooden chest is much heavier than my metal chest.
B5	གཟུགས་པོ་ཡང་པོ་ light, small body weight	ངའི་གཟུགས་པོ་སྤྱི་བལ་ལས་ཞིང་གས་ཀྱིས་ཡང་བ་ཡོད། My body is much lighter than cotton wool.
B6	འཇམ་པོ་ soft, smooth	ཁ་མར་ལས་འཇམ་པ་ཁོག་རྩ་རི་ལས་ནག་པ་བྱིད་རྒྱ་ཡོད་མ་རེད། One should not have speech smoother than butter and a mind (inner thoughts) darker than a slate mountain.
B7	སོ་རྩོ་པོ་ sharp teeth (also spelled: རྩོ་པོ་)	སྦྱུ་གྱི་སོ་ཉ་ཅང་གིས་རྩོ་པོ་ཡོད་རེད། Snakes have extremely sharp teeth (fangs).
B8	ལོ་ཆེན་པོ་ old (of persons and animals, not things)	མཐུན་པ་སྦྱུ་བཞིའི་ནང་ནས་བྱིད་དེ་ལོ་ཆེ་ཤོས་རེད། Among “the four harmonious friends”, the bird is the oldest.